

Rapport 2018:9

Rekommendationer
med fokus på vägledning
och internationaliserade
lärandemål för ökad
internationalisering och
studentmobilitet

Det akademiska värdet av mobilitet

Universitets- och
högskolerådet

www.uhr.se

Det akademiska värdet av mobilitet

Rekommendationer med fokus på vägledning
och internationaliserade lärandemål för ökad
internationalisering och studentmobilitet

Universitets- och
högskolerådet

Det akademiska värdet av mobilitet
Rekommendationer med fokus på vägledning och internationaliserade
lärandemål för ökad internationalisering och studentmobilitet
UHR:s rapportserie 2018:9, Universitets- och högskolerådet, maj 2018
Kontaktperson: Anders Ahlstrand och Annika Ghafoori
Tryck: E-Print, Stockholm, juni 2018
ISBN 978-91-7561-056-6

Erasmus+

Publicerad med stöd från Europeiska Kommissionen inom programmet Erasmus+. Innehållet i publikationen speglar författarnas åsikter och Kommissionen kan inte hållas ansvarig för dess innehåll eller användandet därav.

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se www.uhr.se.

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning av projektets slutsatser	6
Det akademiska värdet av utbytesstudier kan bli tydligare genom anpassning av utbildningens innehåll och struktur	6
Vägledningen kan utvecklas – en samordnad, proaktiv vägledning ger resultat	6
Piloters erfarenheter pekar på att projektets förslag kan ge positiva effekter	7
Summary of the project's conclusions	8
The academic value of exchange studies can be made more apparent by adapting the content and structure of courses and programmes	8
Guidance can be developed – coordinated, proactive guidance provides results	8
The experience of pilot projects indicates that the project's proposals can have positive effects	9
Uppdraget	10
Projekt mål – att föreslå åtgärder som kan öka andelen utresande utbytesstudenter	10
Fokus på vägledning och lärandemål	10
Projektorganisation	11
Bakgrund	12
Fler studenter bör åka på utbytesstudier	12
Många vill studera utomlands men det finns behov av mer stöd	13
Vägledningen kan utvecklas	14
Anpassa utbildningens innehåll och struktur för att tydliggöra det akademiska värdet av utbytesstudier	15
Internationalisera lärandemålen	15
Formulera specifika mål för utbytesperioder	17
Identifiera mobilitetsfönster som tydliggör möjligheter till utbyten	18
Identifiera kurser/kurspaket vid respektive partneruniversitet som studenten kan läsa under ett utbyte	19
Erbjud studenter proaktiv vägledning om hur utbyten kan passa in för att uppnå målen för utbildningen	21
Vägledd före, under och efter mobilitet	21
Samordna vägledningsverksamheten och formulera en gemensam målsättning och tydliga riktlinjer för vägledning om utbyten utifrån studentens utbildning och examenskrav	22
Upprätta en proaktiv och utvecklingsinriktad vägledningskedja	24
Utse lärare med särskilt ansvar för vägledning	28
Utveckla kompetens och intresse för internationalisering och utbyten bland all personal	29

Pilotprojekt vid sju svenska lärosäten	30
Sju lärosäten har prövat delar av projektets rekommendationer	30
Sammanfattning av piloternas resultat	30
Projektorganisation	34
Extern projektgrupp	34
Pilotprojekt inom projektet	34
Intern referensgrupp	36
Referenser	37

Förord

Internationalisering av högre utbildning har under en längre tid och till stor del handlat om mobilitet i såväl Sverige som i andra jämförbara länder. Mobilitet har varit en central del i strävan att skapa ett Europeiskt område för högre utbildning (European Higher Education Area) inom den s.k. Bologna-processen. Vid ministermötet 2009 sattes målet att 20 procent av de som tar examen 2020 ska ha tillbringat en period utomlands inom sin utbildning, ett mål som även EU antagit.

Under senare år har internationaliseringsarbetet vid universitet och högskolor baserats mer på insikten av att internationalisering bidrar till kvalitetsutvecklingen av den egna verksamheten – på alla nivåer. Internationaliseringsutredningen slår också fast i sitt delbetänkande *En strategisk agenda för internationalisering* (SOU 2018:3) att internationalisering är så komplex att den kräver integrering och samordning. Den slutsatsen framgår även av denna rapport. Sätts mobilitet in i ett sammanhang kan det leda till högre kvalitet för den utresande studenten. För att internationalisering ska nå alla studenter behöver frågor kring hur utbildningen bedrivs och hur den organiseras diskuteras samtidigt och sättas i relation till lärosätets strategier eller profil.

Universitets- och högskolerådets, UHR:s, rapport är resultatet av ett projekt som finansierats av EU-kommissionen med Utbildningsdepartementet som huvudman. Den innehåller rekommendationer för att öka den utgående studentmobiliteten. Projektet har bedrivits av UHR med stöd av representanter från universitet och högskolor, Sveriges förenade studentkårer, Universitetskanslersämbetet, och Sveriges universitets- och högskoleförbund. En särskilt stor insats har gjorts av representanterna för de pilotprojekt som bedrivits vid sju lärosäten. De har praktiskt prövat projektets rekommendationer och därmed i hög utsträckning bidragit till projektets resultat. Samordnare av projektet och författare av rapporten är Anders Ahlstrand och Annika Ghafoori, utredare vid UHR.

Förhoppningen är att UHR:s rapport ska inspirera genom goda exempel för att utveckla internationaliseringsarbetet vid landets universitet och högskolor.

Karin Röding
Generaldirektör
Universitets- och högskolerådet

Sammanfattning av projektets slutsatser

Det akademiska värdet av utbytesstudier kan bli tydligare genom anpassning av utbildningens innehåll och struktur

Projektet föreslår att universitet och högskolor internationaliserar lärandemålen för utbildningar och kurser genom att ta fram eller förtydliga internationella och interkulturella aspekter.

Internationaliserade lärandemål kan underlätta studenternas och personalens förståelse av utbytesstudiernas akademiska värde, underlätta vägledning och uppmuntra till utbytesstudier, vilket i förlängningen kan öka antal utresande utbytesstudenter. Framför allt tydliggör internationaliserade lärandemål att internationalisering berör alla studenter, inte bara dem som åker på utbyte.

En viktig grundförutsättning för införande av projektets förslag är att det finns perioder under utbildningen där det går att genomföra utbyten och att det finns avtal med utländska lärosäten om studentutbyte. Projektet föreslår att tydliga möjligheter till utbyte identifieras och pekas ut i utbildningsplanerna, exempelvis genom att inrätta mobilitetsfönster, för att förtydliga hur ett utbyte kan utgöra en del i utbildningen.

Vägledningen kan utvecklas – en samordnad, proaktiv vägledning ger resultat

Projektet föreslår proaktiv vägledning om möjligheter till utbytesstudier redan vid studiestart och därefter återkommande under hela studietiden. Studentenkäter kan ge användbara underlag i den processen.

Vidare föreslås en samordnad vägledningsverksamhet med gemensam målsättning och tydliga riktlinjer för vägledning om utbyten utifrån studentens utbildning och examenskrav. Projektets piloter bekräftar att vägledning blir mer effektiv om universitet och högskolor samordnar olika personalkategoriernas arbete och förtydligar det akademiska värdet av utbytesstudier för studenterna.

Projektet ser även att programansvariga och lärare spelar en viktig roll i vägledningen av studenter.

Piloters erfarenheter pekar på att projektets förslag kan ge positiva effekter

Sju piloter har testat ett antal av projektets förslag och erfarenheterna tyder på att föreslagna åtgärder har positiva effekter. En proaktiv vägledning som kopplar mobilitet till utbildningens innehåll ger resultat i form av ökat intresse och fler sökande till utbytesstudier. Processen att internationalisera lärandemålen är arbetskrävande men förtydligar utbildningens internationella och interkulturella aspekter.

Målet att öka den utgående mobiliteten har till viss del uppnåtts. För flera av de institutioner som deltog i pilotprojekten kring vägledning har mobiliteten ökat, om än från en låg nivå. För de piloter som arbetade med internationalisering av lärandemålen har det inte varit möjligt att inom pilotens tidsperiod mäta effekten av insatsen i relation till studentmobilitet. Att ändra på utbildningens innehåll och struktur tar tid att genomföra och dessutom visar sig resultat först på längre sikt.

Den tydligaste och kanske viktigaste slutsatsen av piloternas erfarenheter är dock att internationalisering och mobilitet inte kan vara en angelägenhet för en enda enhet vid lärosätena. För att nå framgång behövs en samordnad insats med en gemensam målsättning med deltagare från flera delar av lärosätet. Programansvariga och stöd från ledning pekas ut som särskilt viktiga för att nå förändring.

Huvudbudskapet i Internationaliseringsutredningens delbetänkande är integrering och samordning. Utredaren anser att det behövs för att uppnå en genomgripande internationalisering¹. Projektet har dragit samma slutsats när det gäller mobilitet. Alla piloters erfarenheter pekar på integrering och samordning som en framgångsfaktor för att öka den utgående mobiliteten.

Institutions-, fakultets- och universitetsledningarna samt studenter måste engageras för att nästa steg i internationaliseringen ska kunna uppnås. För detta krävs gemensamma målbilder och handlingsplaner kopplade till universitetets eller högskolans mål och verksamhetsplaner med avsatt tid och resurser.

1 SOU 2018:3, En strategisk agenda för internationalisering – Delbetänkande om ökad internationalisering av universitet och högskolor, 2018, s. 55.

Summary of the project's conclusions

The academic value of exchange studies can be made more apparent by adapting the content and structure of courses and programmes

The project proposes that higher education institutions (HEIs) internationalise the intended learning outcomes of courses and programmes by producing or clarifying their international and intercultural aspects.

Internationalised intended learning outcomes can facilitate an understanding of the academic value of student exchanges among students and staff, facilitate guidance and encourage student exchanges, which may increase the number of outward students in the long term. In particular, internationalised intended learning outcomes emphasise how internationalisation affects all students, not only those who participate in exchanges.

An important prerequisite for the implementation of the project's proposals is that there are periods during a programme in which it is possible to conduct exchanges and that there are student exchange agreements with foreign HEIs. The project proposes that clear opportunities for exchange are identified and highlighted in programme syllabi, for example by establishing mobility windows, clarifying how an exchange can be part of the programme.

Guidance can be developed – coordinated, proactive guidance provides results

The project proposes proactive guidance on opportunities for student exchange from the very start of the study period, to then be repeated throughout the study period. Student surveys can provide a useful basis for this process.

Additionally, there is a proposal for coordinated guidance activities with shared objectives and clear guidelines for guidance on exchanges based on the student's programme and qualification requirements. The pilot projects confirm that guidance is more effective if HEIs coordinate the work of various staff categories and clarify the academic value of student exchanges.

The project would also like programme co-ordinators and teaching staff to play an important role in student guidance.

The experience of pilot projects indicates that the project's proposals can have positive effects

Seven pilot projects have tested a number of the project's proposals and their experience indicates that the proposed measures have positive effects. Proactive guidance that links mobility to the programme's content provides results in the form of increased interest and more applicants for student exchanges. The process of internationalising intended learning outcomes requires work, but clarifies the international and intercultural aspects of the programme or course.

The aim of increasing outward mobility has been partially achieved. Mobility has increased for several of the institutions that participated in the pilot projects on guidance, albeit from a low level. The pilot projects that worked with the internationalisation of intended learning outcomes were not able to measure the effect of their work in relation to student mobility within the pilot projects' timeframe. Changing the content and structure of a programme takes longer to implement; the results are first visible in the longer term.

However, the clearest and perhaps most important conclusion of the pilot projects' experiences is that internationalisation and mobility cannot be a priority for a single unit at an HEI. Coordinated efforts with shared objectives and participants from multiple areas of the HEI are necessary for success. Programme co-ordinators and support from management are highlighted as being particularly important in achieving change.

The primary message of the Internationalisation Inquiry's interim report is integration and cooperation. The investigator believes these are necessary to achieve comprehensive internationalisation². The project has drawn the same conclusion vis-à-vis mobility; the experience of all the pilot projects indicates that integration and coordination are factors in successfully increasing outward mobility.

Department, faculty and HEI management, and students, must be involved in order to achieve the next stage of internationalisation. This requires shared objectives and action plans linked to the HEI's targets and operational plans, and the allocation of time and resources.

2 SOU 2018:3, En strategisk agenda för internationalisering – Delbetänkande om ökad internationalisering av universitet och högskolor, 2018, p. 55.

Uppdraget

Projekt mål – att föreslå åtgärder som kan öka andelen utresande utbytesstudenter

Universitets- och högskolerådet, UHR, har genomfört projektet "The academic value of mobility" – ett projekt för att öka den utgående studentmobiliteten. Projektet var i huvudsak finansierat av EU-kommissionen och pågick mellan den 1 november 2014 och den 15 maj 2018. Syftet var att bidra till EU:s mobilitetsmål att öka andelen utresande studenter från Sverige. Utbildningsdepartementet har varit huvudman för projektet.

Projektet genomfördes i två steg; del 1 mellan november 2014 och april 2016, del 2 mellan maj 2016 och maj 2018. I den första delen arbetades rekommendationerna fram och tre pilotprojekt startade. I projektets andra del fördjupades och breddades projektet genom att fyra pilotlärosäten tillkom och genom att fler rekommendationer testades.

Projektets målsättning var att föreslå ett antal åtgärder som skulle kunna öka andelen utresande utbytesstudenter. De föreslagna åtgärderna syftar till att göra det akademiska värdet av mobilitet tydligare för att på lång sikt öka den utgående studentmobiliteten. Denna rapport bygger vidare på rekommendationerna och erfarenheterna från projektets första fas som publicerades 2016 i rapporten "Åtgärder för att öka antalet utresande utbytesstudenter – Förslag med fokus på vägledning och internationella och interkulturella lärandemål".³

Till denna rapport finns ett separat appendix med pilotprojektens egna rapporter och bilagor. Rapporten kan läsas med behållning utan att ta del av appendix, men den som vill fördjupa sig i pilotprojektets resultat eller låta sig inspireras av pilotprojektets stöddokument och bilagor rekommenderas att också läsa appendix. Appendix finns att ladda ner på UHR:s webbplats: <https://www.uhr.se/internationella-mojligheter/Bolognaprocessen/Projekt-for-att-oka-utgaende-studentmobilitet/>

Fokus på vägledning och lärandemål

Många åtgärder har genomförts både nationellt och lokalt på landets lärosäten för att öka antalet utresande utbytesstudenter, men det råder fortfarande en stor obalans i utbytet. Det kommer betydligt fler studenter till svenska lärosäten än som reser ut.

3 UHR: Åtgärder för att öka antalet utresande utbytesstudenter – Förslag med fokus på vägledning och internationella och interkulturella lärandemål. Förslag utarbetade inom EU-projektet *The Academic Value of Mobility*, 2016

Med utgångspunkt från studier om drivkrafter och hinder för mobilitet samt erfarenhetsutbyte med finska och nederländska lärosäten och myndigheter, har projektet utarbetat ett antal förslag på åtgärder med fokus på studie- vägledning samt utbildningens struktur och innehåll, i synnerhet interna- tionalisering av lärandemål. Det finns givetvis andra aspekter som också är viktiga för att stimulera studenter till utbytesstudier, men dessa är inte i fokus här.

I rapporten används termerna utbytesstudier, utbyten och mobilitet omväxlande i betydelsen *en period utomlands inom utbildningen organiserad av det egna hemlärosätet*.⁴ I rapporten används också begreppen lärosäten och universitet och högskolor synonymt.

Projektorganisation

Projektet har letts av Anders Ahlstrand och Annika Ghafoori på UHR. Till projektet knöt UHR en extern projektgrupp som bestod av personer med bred erfarenhet inom svenskt högskoleväsende. Projektledarna utarbetade tillsammans med projektgruppen rekommendationerna i denna rapport. Utöver den externa projektgruppen har projektet även stötts av en intern referensgrupp.

Flera av rekommendationerna som projektet har föreslagit, har under projektperioden testats av pilotprojekt vid sju lärosäten. Syftet med pilot- projekten var att praktiskt pröva om rekommendationerna är genomförbara och om det är rimligt att anta att de har potential för att öka antalet utre- sände utbytesstudenter. (Pilotprojektens rapporter finns att läsa i appendix.)

Medlemmarna i projektorganisationen och piloterna redovisas under rubriken projektorganisation.

4 Det kan röra sig om studier inom utbildningen genom kurser vid ett lärosäte eller genom en period på en arbetsplats. Med en period på en arbetsplats avses både det som benämns verksamhetsförlagt utbildning, VFU, och det som benämns praktik.

Bakgrund

Fler studenter bör åka på utbytesstudier

I en tid av globalisering av ekonomi, arbetsmarknad, ökad internationell rörlighet bland människor och ett ökat internationellt inslag i många yrken, är internationalisering av den högre utbildningen viktig. Lärosätena behöver ge studenter goda förutsättningar för att utveckla förmågan att se sig själv och utbildningens kunskapsområde i ett internationellt sammanhang och att göra internationella jämförelser och reflektioner. Högskolelagen slår också fast att "högskolorna bör... i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden". Även om mobilitet inte är det enda sättet att uppnå målet i högskolelagen är det ett sätt att göra det på.

Enligt statistik från Universitetskanslersämbetet, UKÄ, tillbringade cirka 15 procent av de svenska studenter som tog examen 2016/17 en del av studietiden utomlands.⁵ Detta är lägre än EU:s mål för mobilitet – senast år 2020 ska 20 procent av de studenter som examineras i medlemsländerna ha tillbringat en del av utbildningen utomlands. Det är bakgrunden till att UHR efter konsultation med Utbildningsdepartementet har startat projektet för att öka den utgående studentmobiliteten.

Exempelvis pekar Erasmus Impact Study⁶ på att utlandsmobilitet bidrar till att ge studenter bättre förutsättningar att verka på en internationell konkurrensutsatt arbetsmarknad. Erasmusstudenterna som ingick i studien hittade sitt första jobb snabbare och var mer benägna att bo och arbeta utomlands än de studenter som inte hade deltagit i utbytesstudier. Studien visar att mobilitet påverkar även framtida karriärmöjligheter positivt. Den slår också fast att lärosätenas övergripande internationalisering påverkas positivt av mobilitet.

Studien *Utlandsstudier – vad händer sedan?* som har undersökt situationen för svenska studenter, bekräftar den bilden. Rapporten konstaterar att de som har studerat utomlands som utbytesstuderande utmärker sig genom att de är etablerade på arbetsmarknaden i högre grad och har högre inkomster i jämförelse med dem som har studerat hela sin utbildning i Sverige och de som har studerat utomlands helt på egen hand.⁷

5 Universitetskanslersämbetet och SCB, Universitet och högskolor Internationell studentmobilitet i högskolan 2016/17, Statistiska meddelande, UF 20 SM 1703, 2017.

6 Brandenburg, Uwe et al, CHE-consult for the European Commission, Erasmus Impact study – Effects of mobility on the skills and employability of students and the internationalisation of higher education institutions, 2014.

7 CSN och SCB, Utlandsstudier – vad händer sedan?, CSN rapport 2017:7, 2017.

Många vill studera utomlands men det finns behov av mer stöd

Ungdomar vill i hög utsträckning tillbringa en del av sin studietid utomlands. Exempelvis visar *Ungdomsbarometern 2016* att det finns ett stort intresse för utlandsstudier, i synnerhet utbytesstudier.⁸ Andra undersökningar som uteslutande rör högskolestuderande bekräftar också den bilden.⁹

Behovet av internationalisering och mobilitet framförs från såväl regeringen¹⁰ som studenterna själva. I rapporten *”Räcker det med undervisning på engelska?”*¹¹ pläderar Sveriges förenade studentkårer, SFS, för att lärosätena bör göra mer inom internationalisering och mobilitet. I rapporten lyfter SFS speciellt att lärosätena bör satsa mer på de pedagogiska aspekterna kopplade till internationalisering.

Det faktiska antalet studenter som studerar utomlands motsvarar dock inte det intresse som studenter visar för utlandsstudier. Flera rapporter tar upp möjliga anledningarna till detta. I exempelvis *Bologna Process Implementation Report (2015)*¹² anges, förutom personliga skäl, två huvudsakliga hinder för utlandsstudier; dels läroplan eller studieorganisation, dels brist på information och uppmuntran. Andra hinder som nämns är studentens familjesituation, personliga relationer, rädsla för att missa delar av studierna på hemmaplan, att studierna ska ta längre tid, att utlandsstudierna är svåra att kombinera med studierna hemma och bristande stöd från det egna lärosätet.

Undersökningar visar också att många studenter ser personlig utveckling som det viktigaste mervärdet av utbytesstudier. De ser inte alltid det akademiska värdet av utlandsstudierna eller på vilket sätt utbytesstudierna passar in i studierna hemmavid. De räds kostnaderna och befarar att utlandsstudierna ska försena slutförandet av studierna.¹³

I en studie av norska, finska och svenska studenters attityder till utlandsstudier rapporterar svenska studenter i mindre utsträckning än de finska att de har uppmuntrats till utbytesstudier. Finland har också högre andel studenter som åker på utbyte. De svenska studenterna rapporterar i mindre utsträckning än de finska studenterna att de har fått vägledning inför utbytesstudierna. De uppger även i högre utsträckning än de finska att de avstått från utbyte på grund av bristande studievägledning.¹⁴

8 Ungdomsbarometern besvarades 2016 av ca 16 000 personer mellan 15 och 24 år. De gymnasiestuderande som svarade att de planerade att studera på högskola fick följdfrågan ” Hur ställer du dig till att studera utomlands?”

9 Exempelvis Sifoundersökning 2008 – Utlandsstudier och internationellt utbyte, Internationella Programkontoret, Sifo, 2008 och Hussein, Yasmin & Mörck, Hanna; Många vill – få kommer till skott, Varför studerar inte fler utomlands?, Uppsala studentkår, 2013.

10 Exempelvis Proposition 2008/09:175, Gränslös kunskap – högskolan i globaliseringsens tid, 2009.

11 SFS, Räcker det med undervisning på engelska? En granskning av strategier för internationalisering av högre utbildning, 2014.

12 European Commission/EACEA/Eurydice, The European Higher Education Area in 2015 – Bologna Process Implementation Report, 2015.

13 UHR, Cimo, SIU, Living and learning – Exchange studies abroad, 2013 och Hussein, Yasmin & Mörck, Hanna; Många vill – få kommer till skott, Varför studerar inte fler utomlands?, Uppsala studentkår, 2013.

14 UHR, Cimo, SIU, Living and learning – Exchange studies abroad, 2013.

Vägledningen kan utvecklas

En genomgång av de svenska lärosätenas ansökningar om att få delta i Erasmus+ programmet tyder på att en stor del av det stöd som lärosätena ger till studenter när det gäller mobilitet fokuserar mer på praktiska stödåtgärder än akademiska. Studievägledning och andra former av akademiskt stöd nämns i betydligt mindre utsträckning än annat stöd. Få lärosäten nämner att utresande studenter träffar studievägledare eller att de har en akademisk kontaktperson på hemmalärosätet.¹⁵

Bilden som framträder i ansökningarna är att lärosätena överlämnar ansvaret för de akademiska aspekterna av utbytet till det mottagande lärosätet. En fråga blir då i vilken mån lärosätena tydliggör för sig själva och för studenterna på vilket sätt utbytesstudierna ger ett akademiskt mervärde och att det är en del av studierna hemmavid?

Vid svenska lärosäten organiseras och genomförs vägledningsinsatser på många olika sätt. Några av projektets förslag till arbetssätt används redan på ett eller annat sätt av några lärosäten, andra är kanske helt eller delvis oprövade. Syftet med förslagen är att särskilt lyfta insatser som kan bidra till att förbättra lärosätets vägledning av studenter, vilket på sikt bidrar till att öka antalet utresande utbytesstudenter.

Projektets tes är att proaktiv vägledning och stöd bidrar till att studenter åker på utbyte i högre grad och att kvaliteten i utbytena blir högre. Förslagen är tänkta som inspiration till det enskilda lärosätets fortsatta utveckling av vägledningsarbete och främjande av internationalisering. De är användbara både i vägledning av programstudenter och av studenter som studerar fristående kurser, även om förutsättningarna för långsiktig planering och möjligheterna att nå de olika grupperna är olika.

15 UHR, En bild av högskolans internationalisering – En analys av svenska lärosätens ansökningar om Erasmus Charter for Higher Education, 2015.

Anpassa utbildningens innehåll och struktur för att tydliggöra det akademiska värdet av utbytesstudier

- Internationalisera lärandemålen.
- Formulera specifika mål för utbytesperioder.
- Identifiera mobilitetsfönster som tydliggör möjligheter till utbyten.
- Identifiera kurser/kurspaket vid respektive partneruniversitet som studenten kan läsa under ett utbyte.

Internationalisera lärandemålen

Internationalisering berör alla studenter, men hur återspeglas detta i lärandemålen för kurser och program? För att uppnå en högre grad av internationalisering kan det finnas behov för universitet och högskolor att se över lärandemål för kurser och program. Genom att utveckla eller tydliggöra internationella och interkulturella aspekter i lärandemålen blir det tydligare för såväl studenter som lärosätets personal att internationalisering är något som berör alla studenter. Sådana mål gör det också tydligare för studenter och vägledare hur ett utlandsutbyte kan bidra till att uppnå målen för utbildningen. När utbytet sätts i relation till utbildningens innehåll och mål kan dess akademiska värde tydliggöras.

Betydelsen av internationalisering av lärandemålen har den senaste tiden också kommit alltmer i fokus när det gäller internationalisering av den högre utbildningen vilket bland annat Internationaliseringsutredningen pekar på i sitt delbetänkande som offentliggjordes i januari 2018.¹⁶

Samtal om utbytesstudier tenderar att handla om vart studenten ska åka snarare än varför studenten ska studera utomlands. Lärandemål som innehåller internationella och interkulturella aspekter kan ge förutsättningar för en diskussion om syftet med utbytesstudier i ett vägledningssamtal. De kan användas som utgångspunkt för en diskussion om det akademiska värdet av ett utbyte. Internationella eller interkulturella lärandemål kan formuleras inom alla de tre målområden som definieras i högskoleförordningen; kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt.

16 SOU 2018:3, En strategisk agenda för internationalisering – Delbetänkande om ökad internationalisering av universitet och högskolor, 2018. Internationellt även bl.a. Betty Leask, Jos Beelen mfl, även <http://ioc.global/>

Bygg på styrdokumentet

Enligt högskolelagen 1 kap 5 § bör lärosätena i sin verksamhet "främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden".¹⁷ Det är upp till varje lärosäte att definiera vad detta innebär för respektive utbildning. Innehållet i utbildningarna beskrivs i lärandemål som bygger på examensmålen såsom de är preciserade i examensordningen i bilagan till högskoleförordningen. För det enskilda lärosätet ligger det därför närmast till hands att tydliggöra internationella och interkulturella aspekter i utbildningens lärandemål. Det kan ses som en kedja där högskolelagen 1 kap 5 § i idealläget avspeglas i lärosätets och utbildningarnas (internationella) vision, vilka i sin tur påverkar utbildningens lärandemål.

Figur 1. Högskolelagen och lärandemålen

Exempel 1: Interkulturella- och internationella lärandemål som en del i bedömningen av internationaliseringens kvalitet

European Consortium for Accreditation, ECA, har utvecklat en modell för utvärdering av lärosätets internationalisering. ECA erbjuder möjligheten att ansöka om en kvalitetsutmärkelse för internationalisering. Internationella och interkulturella lärandemål är ett av flera avgörande kriterier för bedömning av en utbildnings eller ett lärosätets internationalisering.

För att beviljas en kvalitetsutmärkelse för internationalisering behöver det vara tydligt att lärosätet har en sammanhängande struktur kring internationalisering som bedöms utifrån fem grundkriterier:

- vision för internationalisering
- lärandemål
- undervisande och lärande
- personal
- student

Dessa kriterier hänger ihop. För ge studenterna de bästa förutsättningarna för att uppnå de lärandemål som lärosätet har satt upp i enlighet med utbildningens vision för internationalisering behöver lärosätet ha rätt personalsammansättning och kompetens.

Läs mer: <http://ecahe.eu/home/internationalisation-platform/about/>

¹⁷ Internationaliseringsutredningen föreslår i sitt delbetänkande en skarpare skrivning av paragrafen angående högskolornas internationaliseringsarbete.

Erfarenheter från pilotprojekten

Högskolan Dalarna, HD, och Lunds universitet, LU, har arbetat med att internationalisera lärandemålen och funnit att det är genomförbart. HD valde att identifiera internationella och interkulturella aspekter i två programutbildningar, sjuksköterske- och förskolläraryrkesprogrammen. Högskolan har tagit fram en modell för hur dessa aspekter kan identifieras och kopplas till existerande lärandemål. Modellen ska även kunna användas inom andra utbildningar.

LU valde lägga in ett nytt kursmål i en delkurs som ges inom högskoleingenjörsutbildningarna i datateknik samt elektronik med automation. Kursmålet stöds av ett nytt kursmoment som examineras. LU har genomfört kursmomentet med goda erfarenheter. Det stimulerade till bra diskussioner bland studenterna som upplevde att momentet var relevant.

Båda lärosätena gick grundligt tillväga och involverade programansvariga, lärare och lärosätets pedagogiska utvecklare i arbetet. LU använde sig också av fokusgrupper med arbetsgivare och tidigare studenter för att få inspel till arbetet (se appendix, bilaga 1). Högskolan Dalarna utvecklade ett antal matriser för att underlätta arbetet med att koppla internationella och interkulturella kompetenser till existerande examensmål och tydliggöra progression (se appendix, bilagorna 7 – 9).

Dessa förändringar tar tid att genomföra varför resultaten av dem i form av eventuellt ökat antal utresande utbytesstudenter inte har kunnat analyseras inom projektets tidsram. Att de tydliggör internationella och interkulturella aspekter i utbildningen är däremot oomtvistligt.

Formulera specifika mål för utbytesperioder

Förutom att definiera internationella och interkulturella aspekter i lärandemål som rör alla studenter kan det också vara av värde att definiera specifika mål för en utbytesperiod. De målen tydliggör då vilka kunskaper, förmågor och förhållningssätt studenten förväntas utveckla under utbytesperioden. De preciserar syftet med utbytesstudierna men kan inte utgöra villkor för att uppnå examensmålen.

Erfarenheter från pilotprojekten

Ingen av pilotprojekten har prövat denna rekommendation. Erfarenheterna från Hanken i Helsingfors är emellertid goda.

Exempel 2: Hankens mål för mobilitetsperioder

Svenska handelshögskolan i Helsingfors, Hanken, har formulerat specifika mål för utlandsstudier.

” Efter avklarad studieprestation:

- har du en djupare förståelse för mångfald
- har du en internationell syn på ekonomiska vetenskaper och kan verka i en internationell miljö
- kan du använda de internationella erfarenheter du fått under utlandsstudierna i dina fortsatta studier och på dina framtida arbetsplatser.”

En utbytesperiod är obligatorisk vid Hanken. För att få sin utbytesperiod tillgodoräknad ska studenten reflektera över sina erfarenheter. Innan kurser avlagda under utbytesstudierna kan tillgodoräknas, ska studenten lämna in en rapport med reflektioner över hur den egna självkännedom, förmågan att förstå andra och respekt för mångfald har utvecklats under studierna utomlands.

Studenten kan exempelvis redogöra för om hen har fått nya insikter eller perspektiv och hur den internationella miljön bidragit till dessa insikter. Studenten uppmuntras också att reflektera över hur erfarenheterna under utbytet kan användas i de fortsatta studierna och vid framtida arbetsplatser.

Läs mer: <https://www.hanken.fi/sv/studier/internationella-mojligheter/studier-och-praktik-utomlands/utbytesstudier/studera-utomlands>

Identifiera mobilitetsfönster som tydliggör möjligheter till utbyten

En grundförutsättning för att studenter ska kunna åka på utbyte är att det finns avtal om utbyte med utländska lärosäten och att finns en period under studierna som är möjlig att förlägga utomlands.

Genom att identifiera och göra möjligheter till utbyten tydliga, kan lärosätet underlätta för studenterna att välja att genomföra en del av utbildningen utomlands. Möjligheterna kan till exempel tydliggöras genom att identifiera mobilitetsfönster i kurs- och utbildningsplaner. Med mobilitetsfönster menar vi, i enlighet med den definition som ges i The Academic Cooperation Associations, ACA:s rapport *Mobility Windows – From concept to Practice*, "A mobility window is a period of time reserved for international student mobility that is embedded into the curriculum of a study programme."¹⁸

Genom att peka ut vilken eller vilka delar i utbildningsplanen som lämpar sig för att genomföra utomlands blir det tydligare för studenterna hur en utbytesperiod passar in i utbildningen. Därför bör lärosätet identifiera när i utbildningen utbyte lämpar sig bäst och vilka valbara och/eller obligatoriska kurser som kan bytas mot kurser utomlands.

Möjligheter till utbyten kan vara mer eller mindre specificerade. Lärosätet kan välja att specificera ett kurspaket som innehåller de kurser som kan läsas utomlands (vid utpekade partneruniversitet) eller välja att lämna mer utrymme för fria val.

Tydliggjorda möjligheter till utbyten eller ett utpekat mobilitetsfönster i utbildningsplanen ger en tydlig signal från lärosätet om att utbyten är önskvärda och att en utbytesperiod ses som en naturlig del av studierna. Det kan minska studentens oro för att det är krångligt att passa in utlandsstudier under studietiden eftersom det redan från början är tydligt vilken del av utbildningen som kan förläggas utomlands.

Utpekade möjligheter till utbyten och mobilitetsfönster underlättar vägläggande samtal med presumtiva studenter inför val av studier. Det underlättar också för samtal med studenter i samband med planering av utbytesstudier.

18 Ferencz, Irina, Hauschildt, Kristina and Garam, Irma (eds.): *Mobility Windows – From Concept to Practice*, 2013, ACA Papers on International Cooperation in Education, Lemmens Medien, s. 35.

Erfarenheter från pilotprojekten

I inledningen av projektet hade flera av piloterna mer eller mindre utpekade perioder för utbytesstudier i utbildningsprogrammen. Piloten vid Lunds universitet avsåg högskoleingenjörsprogrammen inom vilka det i projektets början fanns begränsade möjligheter till utbyte. De inledde därför med att peka ut en termin där det fungerar att åka på utbyte och anpassade sökandet efter utbytespartner efter vad som var lämpligt för just den delen av utbildningen.

Inom några av de program som deltog i projektet vid Högskolan i Skövde fanns redan en termin för utbyte utpekad I flera av programmen var det dock i realiteten svårt att planera in ett utbyte eftersom det gavs en metodkurs under den utpekade terminen som var svår att hitta motsvarighet till. Genom att programansvariga och den internationella koordinatorn tillsammans såg över utbildningsplanerna observerades detta praktiska problem. Problemet löstes genom att tidigarelägga metodkursen.

Det anses vara svårt att passa in en utbytestermin i lärarutbildningarna. Erfarenheterna från förskolläraryrket vid Linköpings universitet visar dock att det är möjligt att ha ett mobilitetsfönster även inom lärarutbildningen.

De sammantagna erfarenheterna visar att det inte räcker med att tydliggöra för studenterna när de kan åka på utbyte utan det är nödvändigt att planera programmen på sådant sätt att andra praktiska hinder undanröjs samt att det är viktigt att anpassa sökandet efter utbytespartners efter vad som passar in i den utpekade terminen.

Identifiera kurser/kurspaket vid respektive partneruniversitet som studenten kan läsa under ett utbyte

Färdiga förslag på paket av kurser som kan läsas på utbyteslärosätet underlättar för studenten. Det kan vara särskilt betydelsefullt för de studenter som känner sig osäkra inför tanken på ett utbyte. Färdiga kurspaket torde också underlätta tillgodoräkandet av utbytesperioden.

Färdiga kurspaket passar dock inte alla studenter eller alla utbildningar. De kan därför erbjudas som ett alternativ till en modell med mer valfrihet för studenten.

Erfarenheter från pilotprojekten

Att hjälpa studenterna med att identifiera färdiga kurspaket har bekräftats vara särskilt viktiga i studentgrupper där mobiliteten har varit mycket låg. Studenterna i den fokusgrupp som Lunds universitet, LU, träffade i pilotprojektets första del förde fram att de föredrog lösningar där de inte behöver lägga ner alltför mycket tid på att arrangera utbytet. Vid förskolläraryrket vid Linköpings universitet, LiU, har samma slutsats dragits. Det är viktigt att tydliggöra de olika alternativen. För förskolläraryrket innebar det också att kunna erbjuda olika möjligheter till utlandsvistel-

ser under studierna som organiserade, korta, utbyten/sommarkurser och verksamhetsförlagd utbildning.

I sökandet efter utbytespartner har också LiU och LU haft ett tydligt fokus på att hitta partners som kan erbjuda kurser som var lämpliga för just det utpekade mobilitetsfönstret.

Erbjud studenter proaktiv vägledning om hur utbyten kan passa in för att uppnå målen för utbildningen

- Vägled före, under och efter mobilitet.
- Samordna vägledningsverksamheten och formulera en gemensam målsättning och tydliga riktlinjer för vägledning om utbyten utifrån studentens utbildning och examenskrav.
- Upprätta en proaktiv och utvecklingsinriktad vägledningskedja.
- Utse lärare med särskilt ansvar för vägledning.
- Utveckla kompetens och intresse för internationalisering och utbyten bland all personal.

Vägled före, under och efter mobilitet

Vägledningsarbetet vid utbildning i utlandet kan delas upp i tre faser: före, under och efter utlandsvistelsen. Dessa faser beskrivs med konkreta handledningstips på webbsidan <https://www.uhr.se/euroguidance/> som Euroguidance Sverige har sammanställt. Tipsen är tänkta att öka kvaliteten på själva utbytet. UHR är nationellt Euroguidance center och har därigenom ett fortlöpande uppdrag att utveckla vägledares kompetens och intresse för internationalisering och utbyten för att öka mobiliteten i Europa.

Vägledningsinsatsen inför en vistelse i utlandet bör fokusera på att motivera, tydliggöra det akademiska syftet med utlandsstudierna och förbereda studenten inför utbytet. Förberedelsen bör vara såväl akademisk som praktisk. För att säkerställa kvaliteten i utbytet bör studenten även få möjlighet till vägledning under utlandsvistelsen. Studenten måste ta ett större ansvar för sin egen inlärning under en utlandsvistelse och kan därför behöva stöd i lärandet. En student på utbyte bör därför ha en akademisk kontaktperson vid hemlärosätet som hen kan vända sig till.

Lärandet vid en utlandsvistelse tar inte slut vid hemkomsten. Under tiden efter vistelsen sker en bearbetning av intryck och upplevelser som är en viktig och integrerad del av hela läroprocessen. Därför kan vägledning optimera resultatet från utbytet tiden efter utlandsvistelsen. Syftet är att få struktur och riktning på den läroprocess som har skett genom att hjälpa studenten att utvärdera och följa upp sina upplevelser.

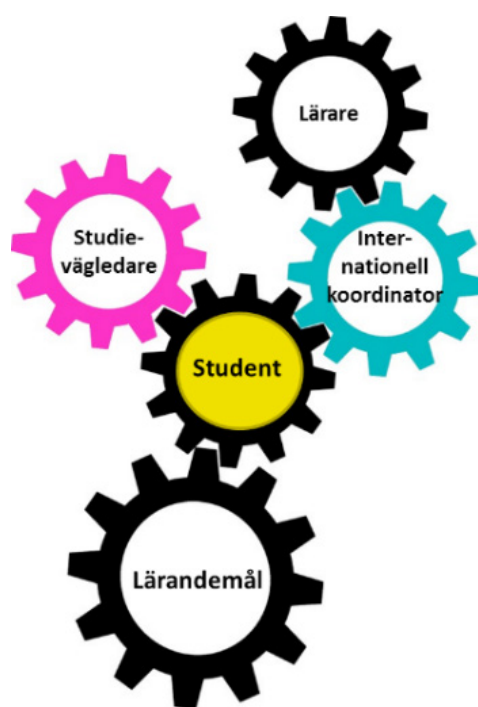
Erfarenheter från pilotprojekten

I sin modell för vägledningsprocess har Högskolan i Skövde lagt in ett moment i vägledningen vid studentens hemkomst, där studenten i grupp

tillsammans med internationell koordinator presenterar och reflekterar över utbytet.

Piloten vid Linköpings universitet har i arbetet med att systematisera vägledningsinsatserna, utvecklat en modell för stöd under hela "mobilitetsprocessen" vilket var ett behov som studenterna hade identifierat.

Samordna vägledningsverksamheten och formulera en gemensam målsättning och tydliga riktlinjer för vägledning om utbyten utifrån studentens utbildning och examenskrav

Figur 2. Samordnad vägledning med studenten i centrum

om utbytesstudier. Hur vägledningen är organiserad har betydelse för dess resultat.

En viktig förutsättning för effektiv vägledning är att det finns en gemensam målsättning för olika funktioner inom lärosätet (studie- och yrkesvägledare, internationella koordinators, lärare, programansvariga m.fl.) och tydliga riktlinjer. Formulera därför en gemensam målsättning för vägledning om utbyten utifrån studentens utbildning och examenskrav. För att tydliggöra det akademiska värdet av utbytet bör vägledningens innehåll relatera till lärandemålen för utbildningen.

Det har blivit allt vanligare att förespråka att internationalisering ska genomsyra hela lärosätets verksamhet.¹⁹ Arbetet med internationalisering är alltför omfattande och mångfacetterat för att ensamt utföras av ett internationellt kontor. Det gäller även vägledning om mobilitet. Att åstadkomma ökad mobilitet kan inte enbart vara en angelägenhet för det internationella kontoret på lärosätet. Vägledning om mobilitet blir effektivare med samarbete och samordning mellan olika personalkategorier vid lärosätet. Många anställda har kontakt med studenterna, men samarbetet mellan de olika personalkategorierna är inte alltid väl utvecklat. Fler av personalkategorierna som träffar studenter behöver därför involveras i vägledning

19 SOU 2018:3, En strategisk agenda för internationalisering – Delbetänkande om ökad internationalisering av universitet och högskolor, 2018.

Utarbeta även rutiner för en samordnad vägledning av studenter. Använd checklistor för olika vägledarfunktioner (studie- och yrkesvägledare, internationella koordinators och lärare m.fl.) med gemensamma mål som inkluderar information och diskussion om möjligheter till utbytesstudier.

Erfarenheter från pilotprojekten

Att samordna vägledningen med gemensamma mål och riktlinjer har visat sig vara en framgångsfaktor. Erfarenheter från piloterna visar att samarbete mellan olika personalkategorier bidrar till att förändringar går att genomföra. Piloterna vittnar också om att ett samordnat tillvägagångssätt bidrar till att de når ut bättre till studenterna.

Högskolan i Skövde utvecklade processflöden för studenter och olika personalkategorier som tydliggör olika personalkategoriernas ansvar och roll i processflödet för utbytesstudier (se appendix, bilagorna 12 – 14). Det har lett till kortare och effektivare informationsvägar och risken för felaktig information har minskat.

Högskolan i Skövde och Örebro universitet betonar särskilt att samarbetet med programansvariga var avgörande för ett lyckat resultat. I piloten vid Linköpings universitet var programansvarig en av projektledarna vilket bidrog till projektets framgångar. De lyfter fram att mobilitet och internationalisering i allmänhet måste vara en integrerad del ett programs undervisning och att det är viktigt att mobilitet inte blir ett stuprör vid sidan av de ordinarie aktiviteterna.

Även Försvarshögskolan genomförde aktiviteter för att uppnå en mer effektiv samordning av internationell vägledning. Högskolan prövade nya mötesformer och strategier för internationell vägledning där programansvariga och annan undervisande personal samt studenter har en tydligare roll än tidigare i informations-/vägledningsinsatser.

De ansvariga för pilotprojektet vid Linköpings universitet påtalade också vikten av att involvera studenter i vägledningsprocessen för att få deras perspektiv på mobilitet och erfarenheter av det. Några av pilotlärosätena använde sig av enkäter för att fånga upp studenternas erfarenheter av genomförda vägledningsinsatser (se appendix, bilagorna 5, 6 och 15).

Exempel 3: Proaktiv vägledning vid finska lärosäten

Finland är ett intressant exempel för inspiration till hur lärosäten kan arbeta proaktivt med vägledning för utbytesstudier. Som tidigare nämnts deltar finska studenter i utbyte i högre grad än svenska och de uppger dessutom i högre utsträckning att de har fått stöd och vägledning inför utbytesstudierna.

Projektgruppen träffade företrädare för ett antal lärosäten i Helsingfors i mars 2015. Även om förutsättningarna är olika, exempelvis är högskoleutbildning i Finland programbunden i högre grad än i Sverige, tror vi att en del åtgärder som de finska lärosätena använder kan fungera som inspiration för svenska lärosäten.

Mötena med de finska kollegorna visade att studievägledning har en framskjuten roll vid de finska lärosätena och att en hög andel av studentpopulationen träffar en vägledare redan i början av studierna. Studievägledningen har en viktig roll att spela för att bidra till att genomströmningen ökar. På köpet tycks fokus på vägledning också påverka de finska studenternas benägenhet att åka på utbytesstudier.

I Sverige träffar studenter studievägledare i lägre utsträckning. Enligt Studentspegeln 2007²⁰ är det mycket få, 12 procent, av de svenska studenterna som uppger att de har diskuterat framtidsplaner med lärare, handledare eller studievägledare. Drygt 30 procent uppger dock att de har besökt studievägledningen.

Gemensamt för de finska lärosäten som vi hade kontakt med är att de erbjuder proaktiv vägledning som en integrerad del i utbildningen samt att möjligheter till utbytesstudier har en tydlig plats i vägledningssamtalet. De lärosäten som projektgruppen besökte hade också en genomtänkt strategi för vägledning, där de olika funktionerna, studievägledare, akademisk rådgivare och internationell koordinator, samarbetar och strävar mot samma mål.

Upprätta en proaktiv och utvecklingsinriktad vägledningskedja

Projektet rekommenderar en utvecklingsinriktad, proaktiv vägledningsprocess där en diskussion förs i ett tidigt skede om hur en utbytesperiod kan passa in för att uppnå målen för studentens utbildning. Diskussionen bör föras vid flera tillfällen under studietiden.

Gå från att *informera* om utbytesstudier till att *föra en dialog om hur de kan passa in för att uppnå målen för utbildningen*. Studievägledning har en viktig roll att spela när det gäller uppfyllelsen av examensmålen i högskoleförordningen. Möjligen utnyttjas den potentialen alltför lite och studievägledning kommer istället att i många fall handla om praktisk information och krishantering.

När det gäller vägledning och information görs det mycket på lärosätena. Men enligt flera studentundersökningar upplever studenter att de inte får den information och det stöd de efterfrågar när det gäller utlandsstudier. Uppfattningar som många studenter ger uttryck för, att utbytesstudier förlänger studietiden eller att utbyte inte kan passa in i utbildningen,²¹ bygger sannolikt på bristfällig förståelse för utbytesstudiernas akademiska värde och hur de kan utgöra en integrerad del av utbildningen. En proaktiv vägledning skulle kunna avhjälpa detta.

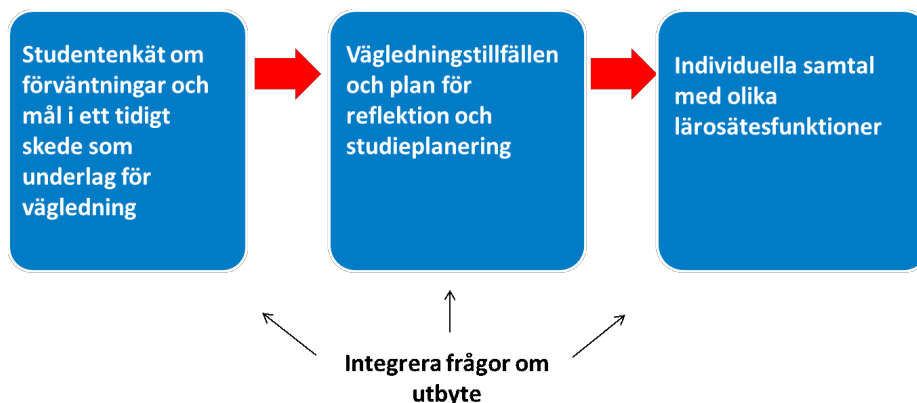
Information, diskussion och reflektion om utbildningen och möjligheten till utbyten behöver komma upp tidigt under utbildningen för att tydliggöra för studenterna hur utbytesstudier kan genomföras som en naturlig del av utbildningen. Vägledningen kan ges av studievägledare och internationella koordinatörer, men även lärare samt kurs- och programansvariga kan spela en viktig roll i att vägleda studenten. Det gäller inte minst avseende det akademiska värdet av utbytesstudierna.

Erfarenheter från Finland visar att det är effektivt att använda en återkommande schemalagd vägledning med hjälp av ett flertal funktioner med vägledningsansvar vid lärosätet. Rådgivning och vägledning kan genomföras individuellt eller i grupp. Vid dessa samtal kan plan för reflektion och studieplanering (se nedan) tas fram eller revideras och eventuella utbytesstudier diskuteras.

20 *Studentspegeln 2007*, Rapport 2007:20 R, Högskoleverket, <http://www.uk-ambetet.se/download/18.1ff6bf9c146adf4b496785/1404209835025/0720R+Studentspegeln+2007.pdf>

21 Exempelvis UHR, Cimo, SIU, *Living and learning – Exchange studies abroad*, 2013 och Hussein, Yasmin & Mörck, Hanna: *Många vill – få kommer till skott, Varför studerar inte fler utomlands?*, Uppsala studentkår, 2013.

Figur 3. Förslag på vägledningskedja

Studentenkäter som underlag vid vägledning

En studentenkät kan bifogas utskicket av antagningsbesked till förstaårsstudenter. Den kan innehålla frågor om studiebakgrund, språkkunskaper, motivation, lärandestil, planer för och mål med studierna, intresse för att studera eller praktisera utomlands, med mera (se appendix, bilagorna 2, 10 & 11).

Enkäten syftar till att få studenterna att börja reflektera kring sina studier, inriktning, utvecklingsbehov, möjligheter till utbyte, framtida karriärval m.m., vilket i ett senare skede kan användas som underlag vid vägledningssamtal. Studenten själv har också nytta av dessa reflektioner vid sin fortsatta planering av studierna.

Schemalagda vägledningstillfällen som innehåller samtal om utbyte

Erbjud schemalagda vägledningstillfällen under studentens första studieterm. Utgå ifrån vilka verktyg studenten behöver för sitt lärande och lyft upp mobilitet som en möjlighet. Det är viktigt att ha en tydlig målsättning med vägledningstillfällena. Målsättningen kan vara att studenten känner till målen med utbildningen, förstår vad som krävs för att uppnå dem och har reflekterat över om, och i så fall hur, mobilitet skulle kunna bidra till att de uppnås. Ge även tydlig information om processen för ansökan om och genomförande av utomlandsmobilitet, vilket rådgivnings- och vägledningsstöd samt vilken finansiering som lärosätet erbjuder.

Denna typ av vägledningstillfällen kan vara viktigt för den enskilde studenten, särskilt i början av studierna och i synnerhet för studenter från studieovana hem. I rapporten från ett brittiskt projekt som syftade till att öka mobiliteten i underrepresenterade grupper, konstateras att det är särskilt viktigt att erbjuda samordnad vägledning och stöd som kopplar utbyte till utbildningen och framtida yrkesliv för att få personer ur dessa grupper intresserade av mobilitet.²²

22 Exempelvis UHR, Cimo, SIU, *Living and learning – Exchange studies abroad*, 2013 och Hussein, Yasmin & Mörck, Hanna: *Många vill – få kommer till skott, Varför studerar inte fler utomlands?*, Uppsala studentkår, 2013.

Vägledningstillfällena kan genomföras i olika former för olika delmoment (i plenum, i grupp och som enskild uppgift). Svar från studentenkäter (se ovan) om vad studenten vill med sina studier kan användas som samtalsunderlag. De kan innehålla moment såsom kunskap om vetenskapsområde, praxis för undervisning och studier, information om rättssäkerhetsfrågor och reglerna för studierna (t.ex. examensordning, tentamensregler), möjligheter till språkundervisning innan utbytet, finansiering av utbytet, akademiskt skrivande och information om hur studenten kan göra en egen plan för reflektion och studieplanering (se appendix, bilagorna 3, 4, 18 och 19).

Plan för reflektion och studieplanering

Att upprätta en plan för reflektion och studieplanering kan hjälpa studenten att fundera bredare och långsiktigare över studieupplägg, val av kurser, inriktning samt eventuella studier utomlands. Studenten uppmanas att tänka efter, ta mer ansvar för sin utbildning, reflektera kring studierna och vad utbildningen sedan ska användas till. Planen är ett användbart underlag för studentens diskussion med studievägledare och kan användas som redskap för att tydliggöra var i utbildningen ett utbyte kan passa in.

Förutsättningarna för att upprätta en plan för studierna skiljer sig naturligtvis åt beroende på studieform. Studenter som studerar på löst sammansatta program eller läser fristående kurser har sannolikt större behov av att själva planera sina studier än de som studerar på utbildningar med fastlagd studieplan. Men även de som studerar på program med få valmöjligheter kan ha nytta av att reflektera över de olika delarna av utbildningen. Vid bristande resurser för rådgivning/vägledning kan studenten själv ta fram en plan exempelvis med stöd av information på lärosätets hemsida och/eller introduktion (se appendix, bilagorna 4 och 20).

Genom att använda vägledning och individuell plan för reflektion och studieplanering i ett tidigt skede av utbildningen får studenterna möjlighet att fundera över hur och när utbytesstudier kan bli en del av utbildningen.

Erfarenheter från pilotprojekten

Flera av pilotlärosätena har upprättat en proaktiv och utvecklingsinriktad vägledningsskedja. Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap vid Örebro universitet testade detta vid två av sina kandidatutbildningar. I projektets första fas utvecklade de en vägledningsskedja bestående av en enkät i ett tidigt skede, två schemalagda vägledningstillfällen under studentens första termin och därutöver "vanliga" vägledningssamtal. Med utgångspunkt från den rekommenderade studiegången fick studenterna bland annat reflektera individuellt över hur deras studiegång skulle kunna se ut för att möta framtida mål.

Erfarenheterna var goda. Studenterna fick reflektera över sin utbildningsmål och de egna målen samt möjligheter till mobilitet. Det resulterade inte bara i att deras kunskaper om mobilitet förbättrades, studievägledarna i piloten uppfattade också att studenterna visade en större medvetenhet om studierna i allmänhet. Av den enkät piloten genomförde efter aktiviteterna framgick att en klar majoritet var positiva till genomförda aktiviteter och

flera uttryckte att deras syn på universitetsstudier och värdet av mobilitet hade påverkats.

I projektets andra fas utvidgades vägledningsmodellen till samtliga sex grundutbildningsprogram på institutionen. Efter att ha provat modellen med två vägledningsträffar på alla sex grundutbildningsprogram identifierades ett behov av att utveckla en mindre resurskrävande modell. Den utvecklade modellen innehåller en träff där studenterna får möjligheten att reflektera över sin utbildning och möjligheten till mobilitet. Fördelen med modellen är att den inte är lika resurskrävande. Studentutvärderingar har visat att modellen är uppskattad.

Linköpings universitet har utvecklat ett "årshjul" där olika mobilitetsfrämjande aktiviteter tydliggörs. De olika aktiviteterna länkas till ordinarie undervisning på programmet för att erbjuda alla studenter möjlighet till internationella erfarenheter. Piloten understryker att mobilitet/internationalisering måste bli en integrerad fråga i ett programs undervisning, d.v.s. det behöver lyftas fram på olika sätt både i särskilda aktiviteter men också i den ordinarie undervisningen.

Högskolan i Skövde har tagit fram en processbeskrivning för vägledning före och efter mobilitet som tydliggör olika personalkategoriernas roller (se appendix, bilagorna 12 – 14).

Studentenkäter används av flera av piloterna. De visade sig kunna fylla flera syften; underlag till diskussion under vägledningmöten i grupp, fånga upp intresset för utbytesstudier hos studenter för att kunna rikta information och vägledning till intresserade samt fånga in vad studenter har för tankar och behov när det gäller mobilitet.

Oavsett syfte med enkäterna så fyller de funktionen att insatser kan anpassas efter studenternas behov och önskemål. Enkäterna har gett möjligheter att kunna anpassa aktiviteterna efter den specifika studentgruppens förutsättningar. Det har visat sig särskilt viktigt bland grupper där mobiliteten är särskilt låg.

Även om studentenkäter är ett bra sätt att fånga in studenters tankar om och intresse av utbytesstudier så kräver arbetet resurser för planering, genomförande, analys och eventuell implementering. Erfarenheter från piloterna visar att det är viktigt att hitta en lagom nivå och att det finns tillräckliga resurser för arbetet.

Exempel 4: Vägledning vid finska lärosäten – vägledningskurser, personliga studieplaner och akademiska vägledare

De finska lärosäten som projektgruppen besökte har obligatoriska väglednings-/introduktionskurser om 1–2 högskolepoäng i inledningen av studierna. Under denna kurs har studenterna bl.a. möjlighet att reflektera och planera sina studier genom att upprätta en personlig studieplan. Introduktionskursen sträcker sig ofta över den första terminen. Syftet med kursen och den personliga studieplanen är att hjälpa studenten att reflektera kring studierna och vad utbildningen sedan ska användas till. En målsättning är att studenterna ska ta ett större eget ansvar för sin studieplanering.

Kursen följs ofta upp med efterföljande schemalagda vägledningstillfällen under de fortsatta studierna. Under dessa kurser och i upprättandet av de personliga studieplanerna tas möjligheten till utbytesstudier upp. Vid ett lärosäte uppmanas studenter som inte planerar

att åka på utbyte att ändå göra en alternativ studieplan som innehåller utbyte. På så sätt åskådliggörs möjligheterna till utbytesstudier som en del av utbildningen.

Under, och inför, de återkommande vägledningssamtalen använder sig lärosätena av olika typer av frågeformulär och samtalsmallar som även innehåller frågor om utbytesstudier och internationalisering. Vid flera av lärosätena finns det också akademiska vägledare, dvs. undervisande personal som i sin tjänst har särskilt ansvar för att ge akademisk vägledning till en grupp studenter.

Lärosäten som projektgruppen träffade rapporterade om flera kvalitetshöjande effekter. Studenternas studieresultat förbättras, lärosätets ges bättre möjligheter att följa upp studenternas prestationer och åtgärderna resulterar även i en högre grad av genomströmning och ett högt antal utresande utbytesstudenter.

Utse lärare med särskilt ansvar för vägledning

Lärares och vägledares inställning till studentutbyten kan ha en avgörande betydelse vid vägledningen av studenter. Lärare som ger information om möjlighet till utbyten och stöd i planeringen bekräftar för studenten att lärosätet anser att internationalisering och mobilitet är viktigt och att det kan ge ett akademiskt mervärde i utbildningen.

I Finland används vid ett flertal lärosäten, så kallade akademiska rådgivare, för att coacha och vägleda studenter i studier och i framtida karriärval. Dessa akademiska rådgivare har utöver undervisning och forskning också som arbetsuppgift att vägleda studenter.

Rådgivningen till studenter kan organiseras som en ordinarie del av den undervisande personalens tjänst. Som ett komplement till ordinarie studie- vägledning och information om utbytesmöjligheter kan lärare med ämneskunskap i respektive utbildning användas för att ge ämnesspecifik rådgivning till studenterna om målsättning med studierna, möjligheter till utbytesstudier samt framtida karriär.

Erfarenheter från pilotprojekten

Försvarshögskolan arbetade aktivt inom sitt pilotprojekt med att involvera lärare i information och vägledning rörande studentutbyte. Piloten vid Linköpings universitet, kommer som ett led i att vägleda studenter före, under och efter utbytet, tilldela utbytesstudenter en person som studenterna har kontakt med under sin utbytesperiod.

Högskolan i Skövde utvecklade ett speciellt schema över programansvarigas roll i processflödet som en student ska gå igenom för att åka på utbyte. Av detta framgår det hur de bör agera om en student kontaktar dem angående utbytesstudier.

Utveckla kompetens och intresse för internationalisering och utbyten bland all personal

Erfarenheter från Finland visar att utbildning och kontinuerlig kompetensutveckling av personal är viktigt för att upprätthålla vägledarnas och lärarnas intresse för internationalisering och utbyten.

Den undervisande personalens kompetens om internationalisering och mobilitet kan utvecklas genom att inkorporera moment om internationalisering i de pedagogiska kurserna som lärosätet erbjuder sin undervisande personal.

The Erasmus Impact Study pekar också på att det finns ett samband mellan en positiv inställning till internationella frågor (an international mindset) och egna erfarenheter av mobilitet.²³ Lärare och studievägledare bör därför uppmuntras till att delta i utbyten med utländska partnerlärosäten. Medel för det finns bland annat inom programmet Erasmus+.

Erfarenheter från pilotprojekten

Pilotprojektet vid Umeå universitet utvecklade en modul om internationalisering och mobilitet i en av kurserna som ingår i basutbudet av högskolepedagogiska kurser som riktar sig till nya lärare vid lärosätet. Det övergripande syftet är att utöka lärarnas pedagogiska verktygslåda genom att utveckla frågor om internationalisering i relation till kvalitetsaspekter och utbildningsmål för att på längre sikt eventuellt påverka mobiliteten bland studenter.

Modulen är en halv dag under vilken deltagarna arbetar med aspekter av internalisering på hemmaplan och en individuell uppgift som innebär att deltagaren ska undersöka hur den egna institutionen praktiskt arbetar med att stötta studenter att välja utlandsstudier. Med den individuella uppgiften beräknas modulen kräva 8–10 arbetstimmar för deltagaren att genomföra (se appendix, bilagorna 16 och 17).

Modulen har blivit ett permanent inslag i kursen som i sin nuvarande form har getts tre gånger med gott resultat. Modulens innehåll fyllde ett behov hos lärarna och det stimulerade till diskussion om internationaliseringens roll i undervisningen. Lärosätet har också fört in internationaliseringsaspekter i vissa andra aktiviteter som riktar sig till övrig undervisande personal. Arbetet med att utveckla och genomföra kursmodulen har även lett till ökat samarbete mellan International Office och Universitetspedagogik och lärandestöd, UPL, vid lärosätet.

Högskolan i Skövde anordnade workshops för att öka programansvarigas kunskap om internationalisering och mobilitet. Försvarshögskolan planerar en kortare utbildningsinsats för programansvariga med hjälp av verktyg i *Euroguidance*.

23 *Erasmus Impact study – Effects of mobility on the skills and employability of students and the internationalisation of higher education institutions, 2014, s. 18.*

Pilotprojekt vid sju svenska lärosäten

Sju lärosäten har prövat delar av projektets rekommendationer

Sju lärosäten har deltagit med pilotprojekt för att pröva delar av projektets rekommendationer till arbetssätt för att öka antalet utresande utbytesstudenter. Syftet har varit att pröva om de är rimliga, adekvata och genomförbara.

Inför piloternas start besökte projektledningen och särskilt utsedda kontaktpersoner från den externa projektgruppen, lärosätena för att diskutera pilotens upplägg och genomförande. Tre av piloterna inleddes under höstterminen 2015, fyra piloter anslöt under projektets andra fas hösten 2016. Alla piloter slutrapporterade aktiviteter och erfarenheter i februari 2018.

Under planering, genomförande och utvärdering stod projektledningen och den externa projektgruppen till piloternas förfogande via telefon och mejl. Piloterna följdes upp med en kort rapport om pilotens viktigaste erfarenheter och slutsatser samt ett avslutande uppföljningsmöte med projektledning, extern projektgrupp och medverkande i piloterna.

Pilotrapporterna finns i ett separat appendix till denna rapport som finns att ladda ner på UHR:s webbplats.

Sammanfattning av piloternas resultat

Den tydligaste och kanske viktigaste slutsatsen av piloternas erfarenheter är att internationalisering och mobilitet inte kan vara en angelägenhet för en enda enhet vid lärosätena. För att nå framgång behövs en samordnad insats med en gemensam målsättning med deltagare från flera delar av lärosätet. Programansvariga och stöd från ledning pekas ut som särskilt viktiga för att nå förändring.

Anpassning utbildningens innehåll och struktur

Tre av projektets piloter har arbetat med projektets förslag till utveckling av internationella och interkulturella lärandemål i kurs- och utbildningsplaner. Förändring av lärandemål tar tid och kräver förankring i många led. Tekniska högskolan vid Lunds universitet utvecklade dessa mål för en kurs som har genomförts med goda erfarenheter. Högskolan Dalarna har utvecklat en matris för att identifiera och utveckla internationaliserade lärandemål i utbildningarna. Nästa steg, att formulera lärandemål som kan införas i programmen, har dock ännu inte tagits. Piloten vid Linköpings universitet

utvecklade ett internationellt kurspaket där svenska studenter studerar tillsammans med internationella studenter. Undervisningen sker på engelska med möjlighet till examination på svenska eller engelska.

Piloterna har gjort följande erfarenheter:

- **Bygg på det som finns.** Det kan vara nödvändigt att formulera helt nya internationella/interkulturella lärandemål, men det är också viktigt att se över hur befintliga lärandemål kan internationaliseras. Befintliga kursmomenten innehåller kanske delar som kan lyftas fram.
- **Involvera arbetsgivare och alumner i diskussionen om vilka lärandemål som kan vara särskilt relevanta.** En av projektets piloter, LU, har genom samtal i fokusgrupper med arbetsgivare som anställer högskoleingenjörer respektive alumner undersökt synen på internationalisering och mobilitet vilket gav värdefull input till arbetet.
- **Internationalisering bör nå alla studenter, inte bara dem som åker på utbyte.** Att införa internationella och interkulturella aspekter i lärandemålen är ett sätt att se till att alla studenter nås av internationalisering.
- **Viktigt att planera också för inresande studenter** för öka internationaliseringen och få fler utresande studenter. Inresande studenter bör i högre grad studera tillsammans med de inhemska. Det bidrar till ökad internationalisering på hemmaplan och kan påverka studenters beredvillighet att åka på utbyte.

Insatser för en proaktiv vägledning

Projektets slutsats är att förslagen till åtgärder för att utveckla vägledningen till viss del har bekräftats av de piloter som genomförts vid Linköpings och Örebro universitet, Högskolan i Skövde och Försvarshögskolan. Umeå universitet fokuserade på att utveckla den undervisande personalens kompetens i internationaliseringsfrågor genom att inkorporera en modul om internationalisering i en av de högskolepedagogiska grundkurserna för att på så sätt koppla internationalisering till det pedagogiska uppdraget.

Piloterna har gjort följande erfarenheter när det gäller vägledningsinsatser:

- **En viktig framgångsfaktor är stöd från ledning och samverkan mellan lärosätets olika personalkategorier** (vägledare, undervisande personal, internationella koordinatörer) och studenter med erfarenhet av mobilitet i utvecklingen av ett mer proaktivt vägledningsarbete.
- **Tydliga processbeskrivningar och "årshjul" tydliggör ansvarsfördelning och underlättar planeringen.**
- **De högskolepedagogiska kurserna är ett bra sätt att göra lärare medvetna om internationaliseringsfrågor** och vilken roll de kan spela. Alla lärosäten erbjuder pedagogiska kurser för sin undervisande personal. Det finns en stor potential i att använda dessa kurser för att integrera internationaliseringsaspekter i undervisningen. Lärarna är en viktig kategori att involvera. Även fortbildningsträffar för undervisande per-

sonal kan vara ett forum att diskutera och fortbilda kring mobilitet och internationalisering.

- **Studentenkäter** kan utgöra ett betydelsefullt underlag vid vägledande samtal och är ett sätt att fånga upp studenter som är intresserade av utbytesstudier.
- **Schemalagda vägledningstillfällen för nya studenter kan förbättra studenternas förståelse för hur mobilitet kan passa in i utbildningen.** Denna typ av vägledning kan utvecklas och genomföras mer långsiktigt under hela utbildningen. Deltagande studenter visade en ökad förståelse för hur olika utbildningsdelar hängde ihop och efterföljande samtal började på en "högre" nivå. Vägen mellan studenterna och vägledarna upplevdes som kortare då de hade träffats i ett tidigt skede av utbildningen.
- **Proaktiv vägledning bör genomföras återkommande under hela studietiden.** Vägledande samtal som inte bara informerar utan också erbjuder möjligheter till reflektion och diskussion kring studier, karriär och mobilitet.
- **Metoderna för att kommunicera med studenterna kan utvecklas.** Det är en utmaning att få studenter att delta i vägledningsaktiviteter när momenten inte är obligatoriska. Information om vägledningsträffar bör därför kommuniceras på olika sätt, via undervisande personal, schemalagda träffar, påminnelser, information på kurs-/programportal och vid programstart. Det är viktigt att hålla samtalet igång genom att följa upp studenter som visar intresse för utbytesstudier.
- **En väl utvecklad proaktiv vägledningsskedja är resurskrävande, särskilt i ett inledningsskede.** Det är därför viktigt att lärosätet sätter av personella resurser för att få till stånd bestående förändringar och att arbetet integreras i fakultetens och lärosätets verksamhetsplaner.

Gav insatserna ökad mobilitet?

Projektets långsiktiga mål var att öka den utgående mobiliteten. Rapporterna från piloterna pekar på positiva resultat. Flera av piloterna, Högskolan i Skövde, Försvarshögskolan och Linköpings universitet rapporterar om såväl större intresse för utbytesstudier som att fler studenter åker på utbyte vid de utbildningar som omfattades av piloten.

Resultaten är dock inte helt entydiga. Vid Örebro universitet deltog två utbildningar. Den ena utbildningen visar en viss ökning av antal utresande medan den andra inte visar samma resultat. Enkätsvaren från dem som blev antagna till utbytesstudier antyder dock att vägledningsinsatserna gav ett positivt resultat.

Att förändra lärandemålen tar tid att genomföra och resultaten syns först på lång sikt. Därför har resultaten av internationaliserade lärandemål i form av eventuellt ökat antal utresande utbytesstudenter inte kunnat analyseras inom projektets tidsram. Att de tydliggör internationella och interkulturella aspekter i utbildningen är emellertid oomtvistligt.

Alla åtgärder som lärosätespiloterna har genomfört är av långsiktig karaktär. De har införlivats i den ordinarie verksamheten och de verkliga resulta-

ten visar sig längre fram. Piloternas erfarenheter har inspirerat såväl andra delar inom det egna lärosätet, som andra lärosäten som inte var med i projektet. UHR kommer att fortsätta att sprida projektets resultat i olika sammanhang för att framhäva vikten av att tydliggöra det akademiska värdet av mobilitet.

Projektorganisation

Projektet har letts av Universitets- och högskolerådet, UHR. Projektansvariga var Anders Ahlstrand och Annika Ghafoori. En extern projektgrupp knöts till projektet. Gruppen bestod av personer med bred erfarenhet av svenskt högskoleväsende. Studentrepresentanterna nominerades av Sveriges förenade studentkårer, SFS, medan majoriteten av lärosätesrepresentanterna nominerades av Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF. Utbildningsdepartementet har varit huvudman för projektet.

Extern projektgrupp

Linda Gerén, SUHF

Helen Elvstrand, Linköpings universitet (fr.o.m. 15/5 2016)

Patrik Henriksson, SFS (fr.o.m. 15/5 2016)

Janerik Lundquist, Linköpings universitet

Anna-Lena Paulsson, Karolinska Institutet

Robin Moberg, Universitetskanslersämbetet (fr.o.m. 15/5 2016)

Sandra Schriefer, SFS (from 1/11 2014 t.o.m. 30/4 2016)

Eva Skytt, Uppsala universitet

Rebecka Stenkvisst, SFS (fr.o.m. 1/11 2014 t.o.m. 30/4 2016)

Caroline Sundberg, SFS (fr.o.m. 15/5 2016 t.o.m. 30/6 2017)

Linn Svärd, SFS (fr.o.m. 1/7 2017)

Bitte Söderberg Roth, Örebro universitet

Per Warfvinge, Lunds universitet

Per Westman, Universitetskanslersämbetet (fr.o.m. 1/11 2014 t.o.m. 30/4 2016)

Ingela Wiklund, Linköpings universitet (fr.o.m. 1/11 2014 t.o.m. 30/4 2016)

Pilotprojekt inom projektet

Tre pilotprojekt inleddes 2015 under projektets första fas. Dessa tre pilotprojekt fortsatte under projektets andra fas och slutrapporterade den 28 februari 2018.

Förskolläraryrket vid Linköpings universitet

Helene Elvstrand, programansvarig, förskolläraryrket

Lena Örnestrand, fakultetskoordinator för internationalisering

Högskoleingenjörsutbildningarna vid Lunds universitet

Per Warfvinge, föreståndare, Centre for Engineering Education CEE

Christin Lindholm, programledare, Datateknik och Elektroteknik med automationsteknik (högskoleingenjörsutbildningarna)

Christina Grossmann, chef internationella avdelningen

Thomas Olsson, pedagogisk konsult
Martin Höst, utbildningsnämndsordförande

Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap vid Örebro universitet

Martin Bolinder, studievägledare
Bitte Söderberg Roth, studievägledare
Tina Fält, studievägledare
Malin Öberg, studievägledare

Ytterligare fyra pilotprojekt tillkom under projektets andra fas. Dessa startade hösten 2016 och rapporterade den 28 februari 2018.

Sjuksköterske- och lärarutbildningsprogrammen vid Högskolan Dalarna

Susanne Corrigox, internationaliseringssamordnare
Torsten Blomkvist, utbildningsstrateg
Ingrid From, universitetslektor i omvårdnad och ordförande i områdesnämnd vård och omsorg
Juvas Marianne Liljas, universitetslektor i pedagogiskt arbete och vice ordförande i områdesnämnd utbildningsvetenskap
Maria Taxell-Stoltz, studentombud

De civila kandidatprogrammen vid Försvarshögskolan

Carin Jutterström, internationell koordinatör
Desirée Hervard, studie- och yrkesvägledare
Nina Gemvik, handläggare internationiseringsfrågor

Institutionen för informationsteknologi (IIT) vid Högskolan i Skövde

Paul Mandl, internationaliseringssamordnare
Christo Burman, programansvarig, dataspelsutveckling – Game Writing (ersattes under sensommaren 2017 av Louise Persson)
Elizabeth Persson, bitr. chef, studentstöd
Erik Bergström, internationell utbildningssamordnare
Henrik Svensson, programansvarig, informationsteknologi – User Experience Design
Jesper Holgersson, programansvarig, systemvetenskap och Informationsteknologi – Business Intelligence
Joakim Kävrestad, programansvarig, nätverks- och systemadministration
Jörgen Hansson, professor
Malin Westlund, studie- och karriärvägledare (ersattes under våren 2017 av Frida Lindgren, Internationell koordinatör, studentstöd)
Sanna Larsson, internationell koordinatör, International Office

Umeå universitet

Eva Svedmark, föreståndare och pedagogisk utvecklare vid enheten Universitetspedagogik och lärandestöd

Gregory Neely, tidigare chef international Office

Heidi Hansson, vicedirektör med ansvar för utbildningsfrågor

Ingrid Svensson, chef international Office

Intern referensgrupp

Till projektet knöts också en intern referensgrupp.

Jöns Ahlén, avdelningen för internationellt samarbete, UHR

Nina Ahlroos, avdelningen för antagning och studentstöd och Euroguidance, UHR

Yolanda Brännström, avdelningen för bedömning av utländsk utbildning, UHR

Eva Holmestig, avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor, UHR

Jari Rusanen, avdelningen för internationellt samarbete/avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor, UHR

Kristin Lohse, avdelningen för internationellt samarbete, UHR

Vid frågor om projektet kontakta:

Anders Ahlstrand
telefon: 010-47 004 59
anders.ahlstrand@uhr.se

eller

Annika Ghafoori
telefon: 010-47 006 40
annika.ghafoori@uhr.se

UHR:s roll inom internationalisering

Universitets- och högskolerådet, UHR, är en statlig myndighet med ett brett uppdrag inom utbildningsområdet. Inom området internationalisering ansvarar myndigheten bland annat för:

- att på uppdrag av regeringen, Europeiska kommissionen och Nordiska ministerrådet samordna och informera om stödprogram för internationella samarbeten och utbyten inom hela utbildningsområdet, exempelvis Erasmus+. www.uhr.se, www.utbyten.se.
- att stödja och utveckla informationsutbyte om europeiskt utbildningssystem genom Eurydike.
- att utveckla en internationell dimension inom studievägledning genom Euroguidance.
- bedömning av utländsk utbildning och är säte för ENIC-NARIC Sverige som informerar om erkännande av examina och tillgodoräkningen samt om Lissabonkonventionen.
<https://www.uhr.se/bedomning-av-utlandska-utbildningar/enic-naric-sverige/>
- att informera om studier i Sverige och utomlands samt samordna antagning till de flesta högskoleutbildningar i Sverige.

Referenser

Allison, Katherine: Widening Participation in Outward Student Mobility – A toolkit to support inclusive approaches, Universities UK International, 2018.

Beelen, Joos. & Jones, Elspeth: *Redefining Internationalization at Home*, 2015.

Brandenburg, Uwe et al., CHE-consult for the European Commission: *Erasmus Impact study – Effects of mobility on the skills and employability of students and the internationalisation of higher education institutions*, 2014.

CSN & SCB: *Utlandsstudier – vad händer sedan?*, CSN rapport 2017:7, 2017.

European Commission/EACEA/Eurydice: *The European Higher Education Area in 2015 – Bologna Process Implementation Report*, 2015.

Ferencz, Irina, Hauschildt, Kristina & Garam, Irma (eds.): *Mobility Windows – From Concept to Practice*, 2013, ACA Papers on International Cooperation in Education.

Hussein, Yasmin & Mörck, Hanna: *Många vill – få kommer till skott, Varför studerar inte fler utomlands?*, Uppsala studentkår, 2013.

Högskoleverket: *Studentspegeln 2007*, Rapport 2007:20 R, 2007.

Internationella programkontoret & Svenskt Näringsliv: *Arbetsgivarens syn på utlandserfarenhet*, 2010.

Leask, Betty: *Internationalizing the Curriculum*, 2015.

Proposition 2008/09:175, *Gränslös kunskap – högskolan i globaliseringens tid*, 2009.

SFS: *Räcker det med undervisning på engelska? En granskning av strategier för internationalisering av högre utbildning*, 2014.

Sifundersökning 2008 – *Utlandsstudier och internationellt utbyte*, Internationella Programkontoret, Sifo, 2008.

UHR, Cimo & SIU: *Living and learning – Exchange studies abroad*, 2013.

UHR: *En bild av högskolans internationalisering – En analys av svenska lärosätens ansökningar om Erasmus Charter for Higher Education*, 2015.

UHR: *Åtgärder för att öka antalet utresande utbytesstudenter – Förslag med fokus på vägledning och internationella och interkulturella lärandemål. Förslag utarbetade inom EU-projektet The Academic Value of Mobility*, 2016.

Universitetskanslersämbetet & SCB: *Universitet och högskolor Internationell studentmobilitet i högskolan 2016/17*, Statistiska meddelande, UF 20 SM 1703, 2017.

Utbildning, utbyte och utveckling – för alla som vill vidare

Universitets- och högskolerådet, UHR, är en statlig myndighet med ett brett uppdrag inom utbildningsområdet. Vi finns i Stockholm och i Visby.

- Vi samordnar antagningen till högskolor och universitet.
- Vi erbjuder möjligheter till internationellt utbyte, kompetensutveckling och praktik utomlands för studenter och personal inom utbildningssektorn.
- Vi ger stöd och information till alla som vill läsa vidare på universitet eller högskola.
- Vi förvaltar och utvecklar IT-system på uppdrag av universitet och högskolor.
- Vi bedömer utländska utbildningar så att personer med en utländsk examen kan söka jobb eller söka en högre utbildning i Sverige.
- Vi arbetar för en breddad rekrytering till högskolan och för att motverka diskriminering inom högskolan.
- Vi ansvarar för högskoleprovet.

